

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΤΡΙΤΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Διχοτόμηση της δραχμής (Μάρτιος 1922)
- β. Εκλεκτικοί
- γ. Ηνωμένη Αντιπολίτευσις (Κρήτη)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Το 1907 ψηφίστηκαν νόμοι οι οποίοι απαγόρευαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες ιδιοκτησίες.
- β. Στην περίοδο μεταξύ των συνταγμάτων του 1844 και του 1864 ουσιαστικά δεν ικανοποιήθηκε κανένα από τα αιτήματα του ρωσικού κόμματος, τα οποία είχαν σχέση με την Ορθόδοξη Εκκλησία.
- γ. Τον Νοέμβριο του 1919 υπογράφηκε η συνθήκη του Νεϊγύ, που προέβλεπε την παραχώρηση της ανατολικής Θράκης από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα.
- δ. Η ΕΑΠ (Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων) λειτούργησε μέχρι το τέλος του 1930.
- ε. Την άνοιξη του 1932 η κυβέρνηση της Ελλάδας δεν μπόρεσε να αποφύγει την αναστολή της μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποια προβλήματα αντιμετώπισαν οι πρόσφυγες κατά το πρώτο διάστημα της παραμονής τους στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή;

Μονάδες 12

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΘΕΜΑ Β2

Ποιες ενέργειες έγιναν για την οργάνωση της Κρητικής Πολιτείας μετά την αναχώρηση των ξένων Ναυάρχων (10 Δεκεμβρίου 1898) και μέχρι την ορκωμοσία της πρώτης κυβέρνησης της Κρήτης;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα δύο αποσπάσματα της ομιλίας του Ελευθερίου Βενιζέλου στην πλατεία Συντάγματος (5 Σεπτεμβρίου 1910), να αναφερθείτε στις βασικές θέσεις του πολιτικού του προγράμματος.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

«Συμπολίται,
Γνωρίζετε ποία υπήρξαν τα αίτια, τα οποία προεκάλεσαν την εξέγερσιν του Αυγούστου παρελθόντος έτους, επομένως δεν έχω ανάγκην να υπομνήσω αυτά εις υμάς δια μακρών... Αστική δικαιοσύνη εφαρμόζουσα προς ρύθμισιν των σχέσεων του συγχρόνου βίου νομοθεσίαν χρονολογουμένην από 15 και 20 αιώνων... Εμπορική νομοθεσία χρονολογουμένη από ενός αιώνος... Ποινική διαδικασία ήτις... κινείται βραδύτατα... Δημοσία εκπαιδευσις, ήτις... εκτρέφει δι' ανεπαρκούς άλλως τε μορφώσεως τροφίμους του προϋπολογισμού ανικάνους διά κάθε άλλο πλουτοπαραγωγόν επάγγελμα. Εκκλησία... περιοριζομένη εις ξηρούς τύπους... Έλλειψις αγροτικής ασφαλείας... Αδιαφορία εντελής προς τας εργατικάς και αγροτικάς τάξεις... Ανικανότης προς παρασκευήν αναλόγου προς τους πόρους της χώρας αλλά φερεγγύου και ετοιμοπολέμου πάντοτε στρατιωτικής δυνάμεως...».

Γιάννης Κορδάτος, *Ιστορία της νεώτερης Ελλάδας*, τ. Ε΄, σσ. 210 κ. ε., στο: *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας*, Γ΄ Τάξη Γενικού Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση), Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2010, σ. 90.

Κείμενο Β

[...] Δέν ἔρχομαι ἐνταῦθα ὡς ἀρχηγός νέου καί ἐσχηματισμένου κόμματος. Ἔρχομαι ἀπλῶς σημαιοφόρος νέων πολιτικῶν ἰδεῶν καί ὑπό τήν σημαίαν ταύτην καλῶ πάντας ἐκείνους, οἵτινες συμερίζονται τάς ἰδέας ταύτας, ἐμπνέονται ἀπό τόν ἱερόν πόθον ν' ἀφιερῶσωσι πάσας τάς δυνάμεις τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος, νά συντελέσωσιν εἰς τήν ἐπιτυχίαν τῶν ἰδεῶν τούτων. [...]. Δέν παραγνωρίζω, συμπολίται, τάς δυσχερείας κατὰ τῶν ὁποίων ἔχει νά παλαίση ὁ ἀνορθωτικός ἀγών διά νά στεφθῆ ὑπό πλήρους ἐπιτυχίας. Ἀλλά πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι παρά την φθοράν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, ἤν ἀπειρογάσθη τόσον μακρά κακοδιοίκησις, οἱ ὑλικοί καί ἠθικοί πόροι τοῦ Ἑθνους εἶναι ἀκόμη τοσοῦτοι, ὥστε εἰς χεῖρας ἐμπνευσμένων ἐργατῶν τῆς ἀνορθώσεως νά ἀρκέσωσιν εἰς ἀναδημιουργίαν Ἑλλάδος ἀνταποκρινομένης πρός τάς ἀξιώσεις τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ, ἱκανῆς νά ἐπισπάσῃ τήν ἐκτίμησιν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καί νά καταλάβῃ ἐντιμοτάτην θέσιν ἐν τῇ Οἰκογενείᾳ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, δυναμένης δέ τέλος, ὅταν γίνῃ καί ἠθικῶς καί ὑλικῶς ἰσχυρά, νά συντελέσῃ πρός ἐξασφάλισιν τῆς Ἀνατολικῆς Εἰρήνης ὑπό ὄρους ἀσφαλίζοντας εἰς πάντας τούς κατοικοῦντας τήν Ἀνατολήν λαούς τήν πρόοδον καί την εὐημερίαν. (Ζητωκραυγαί καί παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος, *Μελέτες καί Κείμενα γιά τήν περίοδο 1909 - 1940*, Ἀθήνα - Κομοτηνή: «Ἐκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα», χ.χ., σσ. 81-83.

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε στη συμβολή του διαμετακομιστικού εμπορίου στην οικονομική ανάπτυξη του Ποντιακού Ελληνισμού κατά τον 19ο και τις αρχές του 20ου αιώνα.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Στήν Τραπεζούντα τό 1869 ἡ ἀξία τῶν εἰσαγωγῶν εἶχε φθάσει στά 62.787.464 φράγκα, μέ χῶρες προελεύσεως κατὰ

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

σειρά: Αγγλία, Περσία, Γαλλία, Ρωσία, Έλβετία και προτελευταία την Ελλάδα με 131.150 φράγκα, και τών εξαγωγών στα 37.901.438 φράγκα, με προορισμό κατά σειρά: Περσία, Κωνσταντινούπολη, Ρωσία, Γαλλία, Καύκασο κ.ά. Τὸν ἴδιο χρόνο εἶχαν ἔρθει στὸ λιμάνι τῆς Τραπεζούντας 297 ἀτμόπλοια καὶ 704 ἰστιοφόρα. Μὲ τὶς χερσαῖες συγκοινωνίες καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸ δρόμο Τραπεζούντας - Ἐρζερούμ - Ταυρίδας πολλά καραβάνια μετέφεραν ἐμπορεύματα πρὸς καὶ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πρὸς τὴν Περσία καὶ ἄλλες χῶρες.

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τ. ΙΓ΄: Νεώτερος Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τὸ 1833 ὡς τὸ 1881, Ἀθήνα: Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, 1977, σ.435.

Κείμενο Β

Στόν Πόντο ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότητα περιοριζόταν στὴν παραλιακὴ ζώνη καὶ σ' αὐτὴ πάλι ἤκμαζε τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο. Τὸ σπουδαιότερο κέντρο ἦταν ἡ Τραπεζούντα, ποὺ βρισκόταν στὸ τέρμα τοῦ χερσαίου δρόμου καὶ στὸ ἐπίκεντρο τῆς ἐπικοινωνίας τῆς Περσίας καὶ τῆς Κασπίας μὲ ὅλη τὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ μὲ τὴ Δύση. Τὸ ἐμπόριο τῆς Τραπεζούντας ἀναπτύχθηκε ἰδιαίτερα ἀπὸ το 1883, ὅταν ἡ Ρωσία ἀπέκλεισε τὴν ὁδὸ μὲσω Καυκάσου στὸ περσικὸ ἐμπόριο, μέχρι το 1906, ὅποτε ἀποκαταστάθηκε πάλι ἡ ἐπικοινωνία μὲσω Ρωσίας. Στὸ διαμετακομιστικὸ ἐμπόριο τῆς Τραπεζούντας ἡ ἑλληνικὴ ναυτιλία ἔπαιξε σημαντικὸ ρόλο - ἐρχόταν τρίτη στὶς εἰσαγωγὲς καὶ ἐξαγωγὲς στὸ λιμάνι τῆς πόλεως. Ὑπῆρχε ὑποκατάστημα τῆς Τράπεζας Ἀθηνῶν, ἐνῶ οἱ ντόπιοι μεγάλοι τραπεζικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ οἴκοι τῶν Γ. Καπαγιαννίδη, ἀδελφῶν Φωστηροπούλου καὶ τῶν Θεοφύλακτου καὶ Λεοντίδη ἤλεγχαν τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου. Δεύτερη σὲ σημασία ἐρχόταν ἡ Ἄμισος (Samsun) ποὺ ἤκμαζε ὡς κέντρο ἐξαγωγῆς καπνοῦ καὶ διέθετε καὶ αὐτὴ ὑποκατάστημα τῆς Τράπεζας Ἀθηνῶν. Ἡ Κερασούντα καὶ τὰ Κοτύωρα ἤκμαζαν ἐπίσης· καὶ ἐκεῖ τὸ ἐμπόριο ἦταν στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων.

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τ. ΙΔ΄: Νεώτερος Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τὸ 1881 ὡς τὸ 1913, Ἀθήνα: Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, 1977, σ.372.

Κείμενο Γ

[...] Ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξη, τῶν ἐλλήνων ἐμπόρων τοῦ Πόντου ἀπό τὰ μέσα τοῦ 19^{ου} αἰῶνα ὀφείλεται κατά ἓνα μέρος στήν εὐνοϊκή μεταχείριση πού ἀπολάμβαναν ἀπό τήν τσαρική Ρωσία καί σέ μικρότερο βαθμό ἀπό ἄλλες μεγάλες Δυνάμεις. Οἱ πολύγλωσσοι Ἕλληνες ἔμποροι ὑπῆρξαν πολύτιμοι συνέταιροι, ἐπειδή γνώριζαν καλά τίς τοπικές ἐμπορικές συνθῆκες καί εἶχαν ἐκτεταμένες ἐπαφές μέ ἑλληνικές παροικίες στήν Εὐρώπη καί σ' ὀλόκληρη τήν ὀθωμανική Αὐτοκρατορία. Ἀλλά οἱ Ἕλληνες χριστιανοί ἦταν ἐξίσου πολύτιμοι για τήν προώθηση εὐρωπαϊκῶν καί ἰδιαίτερα ρωσικῶν πολιτικῶν φιλοδοξιῶν σέ βάρος ὀθωμανικῶν ἐδαφῶν. Πολλοί ἀπ' αὐτούς διέθεταν συχνά διπλωματικά διαβατήρια ἢ ἀπήλαυαν προστασία εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων καί ὀφελήματα ἀπό τό σύστημα των διομολογήσεων. Μ' αὐτές τίς συνθῆκες ὁ ἀριθμός τῶν μουσουλμάνων ἐμπόρων στή Μαύρη Θάλασσα μειώθηκε σημαντικά σέ ἀριθμό καί δύναμη γύρω στὰ τέλη τοῦ περασμένου καί στίς ἀρχές τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα.

Αλ. Ἀλεξανδροῦς, Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, 1918-1922: Ἑλληνική ἐξωτερική πολιτική καί τουρκική ἀντίδραση, στό: *Μελετήματα γύρω ἀπό τόν Βενιζέλο καί τήν ἐποχή του*, μέ τήν ἐποπτεία Θάνου Βερέμη καί Οδυσσέα Δημητρακόπουλου, Ἀθήνα: Φιλιππότης, 1980, σσ. 427-428.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μαύρο στυλό διαρκείας**.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18:30.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**